Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 95. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го ТРАВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK SATURDAY, MAY 19, 1984 No. 95. VOL. XCI.

Наукова рада при СКВУ оформилася

Кент, Огайо. — Наукова Рада при СКВУ, як світова надбудова українських науково-академічних і науково-навчальних установ являється головним координаційним центром українського наукового життя в діяспорі.

Під сучасну пору до складу Наукової Ради входять такі представники окремих установ: Президія Наукової Ради — проф. д-р Любомир Винар, голова (Українське Історичне Товариство), проф. д-р Василь Омельченко, заступник голови (Українська Вільна Академія Наук у ЗСА), проф. д-р Осип Мартинюк (Асоціяція Українських Професорів), ректор проф. д-р Володимир Янів, представник Наукової Ради в Европі (Український Вільний Університет). Члени Ради (в поазбучному порядку): проф. д-р Аркадій Жуковський (НТШ в Европі), проф. д-р Михайло Марунчак (УВАН в Канаді); ректор о. проф. д-р Іван Музичка (Український Католицький Університет в Римі); проф. д-р Ярослав Падох (НТША), проф. д-р Наталія Пазуняк (представник Наукової Ради Австралії); проф. д-р Михайло Пап (Асоціяція Українських Університетських Професорів і Осередок НТШ в Огайо), проф. д-р Олег Підгайний (Дослідчий Інститут Петлюри), д-р Богдан Стебельський (НТШ в Канаді), проф. д-р Дмитро Штогрин (Товариство Українських Бібліотекарів в Америці).

Це перший раз в найновішому періоді українського наукового життя вдалося створити репрезентаційний координаційний центр українського наукового життя в діяспорі.

Наукова Рада не включає під сучасну пору українознавчі осередки, які діють при австралійських, американських і канадських університетах і які відповідають за свою діяльність перед адміністрацією їхніх університетів. З даними осередками Наукова Рада бажає співпрацювати.

Тепер на форумі Наукової Ради обговорюється підготова всеукраїнського наукового конгресу з нагоди 1000-ліття християнства в Україні, як також різні наукові проєкти для відзначення цієї визначної події в історії України.

217-ий Відділ УНС в Рочестері відзначає своє 75-ліття

Рочестер, Н.Й. — У суботу, 2-го червня ц.р., Братство св. Йосафата 217-ий Відділ Українського Народного Союзу тут відзначатиме 75-ліття свого існування. Імпреза ця, з бенкетом і забавою, відбудеться у церковній залі парафії св. Йосафата. Промовцем на бенкеті буде головний предсідник УНС д-р Іван Флис.

Братство св. Йосафата, як Відділ УНС, постало в листопаді 1908 року івоно дало початок організованому життю українців у цьому місті і розвитку культурно-громадської діяльности. До Братства вписалося тоді 70 осіб. У склад першої Управи ввійшли Іван Швець, голова, Василь Лучишин, касир й Іван Іваськевич, секретар.

Згуртувавшись при Братстві і Церкві, українська громада Рочестеру започаткувала культурно-освітню і допомогову діяльність. Члени Братства допомогли купити приміщення для церкви, а згодом будинок, в якому містився створений Українсько-Американський Клюб. Невдовзі при Клюбі створено школу українознавства, аматорський гурток, школу танців оркестру і хор. Згодом постали інші товариства і союзові відділи, як також Відділ „Провидіння", які спільно працювали для добра громади, не забуваючи при цьому і про рідний край. Вони проводили збірки і висилали грошову допомогу в Україну для церков, шкіл, читалень, допомагали студентам, інвалідам і окремим людям. Після Другої світової війни Братство разом із іншими товариствами й організаціями створили Відділ ЗУАДК, головою якого вибрано Константина Шевчука, предсідника Братства св. Йосафата, а секретарем — Романа Пристая. Цей Відділ жертвенно допомагав жертвам війни. В діяльності Відділу ЗУАДК-у брало участь багато членів Братства. До Рочестеру було спроваджено понад 3,000 українців.

І ось тепер, після 75-річної відданої праці, Братство св. Йосафата 217-ий Відділ УНС запрошує всі товариства, організації та громадянство взяти участь в Ювілейному бенкеті. Всі подробиці про це святкування будуть своєчасно подані в афішах і летючках.

Гелмс заперечує закиди Ґолдвотера і Мойнигена

Вашінґтон, — Консервативний сенатор Джессі Гелмс, республіканець з Південної Каролайни, який цього року бажає бути переобраний до Сенату знову, з обуренням заперечив обвинувачення сенаторів Беррі Ґолдвотера й Денієла Мойнигена в тому, що він виявив таємні відомості з сенатської Комісії для справ розвідки, яку Б. Ґолдвотер, сенатор з Арізони, очолює, а Д. Мойниген, сенатор з Ню Йорку, є в ній заступником.

Справа торкається секретної грошової допомоги від Сі-Ай-Ей для президентського тоді кандидата, а тепер президента, Хозе Наполеона Дуарте в його нещодавній виборчій кампанії в Сальвадорі проти консервативного кандидата Роберто д'Обуїссона.

Джессі Гелмс, найревніший прихильник в Сенаті політики сильного збросння президента Реґена й провідний консервативний діяч ЗСА, був вражений цими закидами обох своїх колеґ з Комісії і вимагає від них, щоб вони дали речеві докази на таке тяжке обвинувачення. Обидва згадані сенатори зробили цей закид проти Дж. Гелмса в „Листі-Догані", що його вони власноручно передали обом провідникам Сенату, республіканському представникові більшости Сенату, і демократичному предсатавникові меншости. „Це є обманством навіть суґерувати, що я передав хоч крихітку інформацій з Комісії для справ розвідки, — казав до глибини вражений сенатор Дж. Гелмс, — я їх дістав із Сальвадору".

Як відомо, в час найгострішої виборчої президентської кампанії в Сальвадорі поміж Дуарте і д'Обуїссоном, спираючись на радіові відомості із Сальвадору, сен. Гелмс (він підтримував консервативного кандидата д'Обуїссона проти Дуарте) висловив незадоволення з того, що вибори, мовляв, у тій країні Центральної Америки „не були вільні" від тиску з боку американського Сі-Ай-Ей.

Цей нефортунний виступ Дж. Гелмса проти Сі-Ай-Ей, а особливо оскарження його у винесенні таємниць з сенатської Комісії для справ розвідки дуже пошкодить Гелмсові в його виборчій кампанії, бо консервативні виборці в Північній Каролайні дуже чулі на всілякі „не-американські" потягнення кого б то не було. І це якраз має тепер на увазі сен. Гелмс, коли себе боронить проти обвинувачень ліберального Мойнигена і колишнього консервативного республіканця Ґолдвотера, що тепер став „поміркованим". Сен. Гелмс уважає, що вони просто бажають цією кампанією очорнювання допомогти демократичному його противникові, теперішньому губернаторові, Джеймсові В Гантові, який теж хоче цей раз бути сенатором.

В Індонезії вбивають кримінальних злочинців

Якарта, Індонезія. — Тут, найбільше по великих містах, в останньому часі почали діятися дивні речі: серед ночі групи невідомих людей арештують і забирають зі собою особу, яка має на своєму конті більше або менше злочинів, доведених і здогадних, а вранці такого чоловіка знаходять десь на буртах мертвим з ранами від куль. Часто-густо до одягу такого забитого додано 10,000 рупій на похорон.

З повідомлень гонґконґського журналу „Азіявік", що приходить до Індонезії в таких випадках із значними пропусками — державною цензурою залитими тушшю місцями, — та з приватних донесень з Якарти виявляється, що ці таємні страти нараховують вже коло 4,000 чоловік, запідозрених у кримінальних злочинах.

У відміну від так званих „бригад смерти", які начебто діють в Сальвадорі та на Філіппінах, вбивства в Індонезії не мають ніякого політичного підґрунтя. Проте сама наявність такої розв'язки проблеми вуличної злочинности викликає багато суперечок. Це помимо підозри, що уряд президента Суґарто має свою руку в цих таємних вбивствах.

Тим часом про заанґажування Суґарто говорять лише західнім репортерам правники-правозахисники з Якарти, які не бажають виявляти своїх прізвищ. Вони доводять правоту своїх обвинувачень проти уряду Суґарто тим, що всі ці таємничі страти співпали чомусь якраз з урядовим оголошенням про завзяту кампанію проти злочинности приблизно півтора роки тому. Натомість уряд Індонезії заперечує свою участь у цих смертях більших і менших переступників закону і пояснює їх по-різному: спочатку було говорено, що ці злочинці були постріленi під час втечі з арешту; пізніше уряд пояснював, що вбиті — це жертви самосудів, коли розізлені злочинністю люди самі ловили й вбивали на місці грабіжників, ґвалтівників та злодіїв; і нарешті третє пояснення, що ці смерті — це „жертви внутрішньої війни між різними групами вуличних ґанґстерів".

Всі три пояснення ймовірні, але правозахисників на Заході все таки хвилює, щоб за цією „чисткою" країни від справжніх кримінальників не прийшли інші карання без суду людей, які просто комусь із власть імущих не подобатимуться.

А це більше американську пресу турбує реакція звичайного населення у Індонезії, якому зовсім не шкода цих жертв, а навпаки, — як виявляється з опитувань різних людей на місці — всі вони нарешті „відітхнули вільніше", бо перестали боятися виходити на вулиці чи мати влім до свого дому, чи до свого бизнесу. Цей факт тривожить американців, бо такі речі діються в країні, яка дістає від ЗСА фінансову допомогу.

З неохотою Польща відмовилася теж від Олімпіяди

Варшава, Польща. — Польща стала 10-ою країною, у четвер, 17-го травня, що відкликала свою участь в цьогорічних Олімпійських Іґрищах у Лос Анджелесі, називаючи свою постанову „найбільш неприємною". 45-членний Польський Олімпійський комітет після двогодинних нарад проголосував не брати участи в олімпійських змаганнях і склав заяву, що члени цілком здають собі справу з того, що „польські спортовці й мільйони спортових шанувальників у Польщі" дуже неприємно вражені такою децизією, але у них, мовляв, не було іншого виходу. При цьому дано ті ж причини, що їх подала і Москва, — недостатні заходи безпеки для чужинецьких спортовців, які існуватимуть в Лос Анджелесі. Але помітно всі вислови з польського боку про американську Адміністрацію були значно лагідніші в порівнянні з совєтськими.

Польща оголосила про не-участь в Олімпіяді на дев'ятий день після проголошення московського, ставши таким чином останнім східньо-европейським сателітом, що пішов шляхом Москви, коли не враховувати Румунії, що є дещо в іншій, трохи менш залежній від Москви ситуації. Лише Румунія та Югославія тим часом не висловилися остаточно ні в один ні в другий бік покищо щодо участи в Олімпіяді. Найшвидше з усіх сателітів за Москвою пішла Болгарія, яка в усьому слідує за Москвою (пригадаємо собі тут, що і замах на Папу Римського уплянувало Андроповське КҐБ з болгарською розвідкою, як виконавцем). Мадярщина проголосила про свою неучасть натомість лише один день перед Польщею, в середу, 16-го травня. Поміж відмовами Болгарії й Мадярщини були ще відмови від Східньої Німеччини, Чехо-Словаччини зі Східньої Европи, — та з країн азійських: Монголії, Афганістану, Ляосу і В'єтнаму — всі вони з комуністичними урядами, які утримує Москва.

Польська участь в Олімпіяді в усіх відношеннях була побажана і самими учасниками й Полонією американською, яка взяла на себе всі олімпійські видатки своїх земляків.

В АМЕРИЦІ

СЛУЖБОВЦІ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА Інвестиґацій (ФБІ) заарештували двох колишніх працівників готелю в Пам Біч на Фльориді у пов'язанні зі смертю Дейвида Кеннеді, сина колишнього сенатора, головного прокуратора і кандидата на президента Роберта Кеннеді, який помер правдоподібно від надмірної дози наркотиків у своїй кімнаті в мотелі. ФБІ має докази, що Пітер Мерчант і Дейвид Дорр, торгівці наркотиками, продали Д. Кеннеді кокаїну. На підставі закону, який існує на Фльориді, продаж наркотиків, від яких помирає людина, може бути закваліфікований як форма вбивства і тому двом арештованим грозить суд за вбивство і евентуальний засуд на кару смерти, або доживотну тюрму.

У КЛЬОСТЕРІ, ШВАЙЦАРІЯ, помер на 71-му році життя американський відомий автор, письменник коротких оповідань і сценічних драм Ирвін Шов. В 1940 роках новелі Шова стояли на листі „бест селлерс". Його новелі в останніх роках використали численні телекомпанії для продукції „міні-фільмів" таких, як „Два тижні в іншому місті", „Багатий чоловік, бідний чоловік" та багато інших. И. Шов був також широкопочитним автором в багатьох европейських країнах.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН заявив кореспондентам, що він на протязі минулого 1983 року отримав від різних осіб, країн і політичних лідерів подарки на суму приблизно 10,000 долярів вартости. Безплатно Президент отримав від однієї компанії маленький технічно високо удосконалений апаратик, який допомагає йому краще чути. Р. Реґен втратив частинно слух при накручуванні фільму в Голливуді. Згідно із законом усі подарки, якими користується Президент чи взагалі офіційні урядові особи, мусять бути зголошені на податковій листі на початку кожного року. Інші, якими вони не користуються, передаються до Крайового архіву, а після закінчення каденції можуть бути переслані до бібліотеки Президента.

МАЙКЕЛ ГОРН, СЕКРЕТАР СКАРБУ нюджерського уряду в Трентоні, заявив, що стейтова каса має 444 мільйони долярів надвишки, більше на 125 мільйонів, як раніше інформував про це сам губернатор Томас Кейн і пропонував велику частину цього накопиченого стейтом майна повернути платникам податків. Сьогодні вже про повернення не говорять і не покликаються на пропозицію губернатора. М. Горн каже, що надвишку треба відкласти на „чорну годину", але натомість понизити деякі податки так, щоб надвишка не переходила 200 мільйонів в 1985 році.

ПРИБЕРЕЖНА СТОРОЖА ЗСА в Гюстоні, Тексас, перевіряючи панамський корабель, натрапила на велику кількість, 90 фунтів, кокаїни вартости 28 мільйонів долярів. Покищо нікого не заарештовано у пов'язанні з цією справою, але місцеві чинники повідомили про випадок Федеральне Бюро Інвестиґацій (ФБІ), яке перевіряє кому належить товар і чому капітан корабля не повідомив про це американських чинників.

ГОЛОВА ПРОГРАМОВОЇ КОМІСІЇ на Конвенції Демократичної партії конґресменка Джеральдін Ферраро з Ню Йорку заявила кореспондентам, що програма не передбачає визнання ЕРА, рівноправности жінок, хоч ця справа буде допущена на обговорення на пленарному зібранні після того, як її схвалить відповідна комісія. Очевидно, Конвенція може змінити прелімінарну програму, бо вона є найвищим органом партії. Годину після заяви Ферраро Джуді Ґолдсмит, президент Крайової організації жінок, заявила кореспондентові щоденника „Дейлі Нюз" в Ню Йорку, що вона має запевнення від Ферраро й інших провідних демократів, особливо тих, які займаються підготовою Конвенції, що справа ЕРА буде включена у програму. Конґресменка Дж. Ферраро є в групі чотирьох демократичних жінок, яких беруть до уваги як кандидаток на віцепрезидента.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН не виїжджатиме нікуди під час Конвенції Демократичної партії в половині липня ц.р. і слідкуватиме за перебігом нарад та, як кажуть жартома політичні аналітики, „набиратиме сили" до його власних виступів. Джемс Бейкер, шеф персоналу Білого Дому, заявив, що цьогорічні президентські вибори будуть цікавими і що в голосуванні братиме більше як звичайно американських громадян. Він передбачає, що Реґен виграє вибори, хоч може не такою великою більшістю голосів, як у минулих виборах.

Ґ. Гарт і Джовн Мондейл розпочали кампанію в Ню Джерзі

Трентон, Н. Дж.—Другий з черги кандидат на президента ЗСА від Демократичної партії, кольорадський сенатор Ґері Гарт і дружина колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла, Джовн Мондейл, розпочали в четвер, 17-го травня ц. р., передвиборчу кампанію в стейті Ню Джерзі.

Вивчивши добре проблему стейтового уряду, Ґ. Гарт позпочав свою критику політики президента Роналда Реґена від того, що він, мовляв, не дбає про заничищене довкілля і не присвячує цій справі жадної уваги, не кажучи вже про виділення додаткових фінансових засобів потрібних для розв'язки цієї справи. В ЗСА є 17,000 загрозливих місць, які вимагають додаткових фондів і уваги Уряду, бо в противному випадку населення Америки буде загрожене дуже поважно в майбутньому.

Переходячи до теми передвиборчої кампанії Ґ. Гарт висловив переконання що виборці демократи в цьому стейті, подібно, як виборці в інших стейтах, хочуть зміни в Білому Домі і нових свіжих ініціятив у політиці. Очевидно, якщо В Мондейл виграє передвибори в обидвох стейтах Ню Джерзі і Каліфорнії, тоді все буде в руках незалежних делеґатів. „Я вірю і переконаний, що демократи в Ню Джерзі дадуть мені нагоду показати на практиці мої нові ідеї",—заявив Гарт кореспондентам.

В іншому місті, але з тією самою проблемою і передвиборчою проблематикою, виступила дружина колишнього віцепрезидента Джовн Мондейл, здаючи собі справу, що її муж конечно потребує голосів тутешніх демократів, щоб досягнути потрібного числа делеґатів 1,967, потрібних для номінації в першому голосуванні. Політичні спостерігачі кажуть, що В. Мондейлові дуже залежить на тому, бо такий уклад сил вніс би, на його думку, замішання серед двох інших кандидатів. Дж. Мондейл виступила в кількох місцях в повітах Гадсон і Ессекс і висловила переконання, що тутешні виборці будуть голосувати за її мужа. Майже в кожному місці вона повторювала заучені фрази про „досвід колишнього віцепрезидента, набутий ним в адміністрації президента Джиммі Картера", хоч багатьох демократів повернення дійсности з тих часів не задовільняє, а то й відстрашує.

Не зважаючи на розбіжність думок між її мужем і Ґ Гартом, Дж. Мондейл висловила переконання, що Демократична партія зуміє об'єднатися для здобуття перемоги у цих президентських виборах.

М. Квомо називає президента Р. Реґена „правим радикалом"

Ню Йорк. — Губернатор нюйоркського стейту Маріо Квомо, який особисто очолює передвиборчу кампанію Волтера Мондейла в стейті Ню Йорк, одного із трьох кандидатів на президента від Демократичної партії, назвав президента Роналда Регена „правим радикалом", а його Адміністрацію „радикальним урядом". На думку Квомо, радикали, праві чи ліві, є небезпечні і несправедливі.

Свою заввагу про радикалізм республіканців губернатор висловив перед журналістами після виголошення його довшої привітальної і до певної міри аналітичної промови на економічній конференції в Гантер коледжі.

Слабістю М. Квомо, кажуть кореспонденти, є так звана „реґеноміка", економічна програма республіканців, що її з помітним успіхом здійснює теперішня Адміністрація. Губернатор Квомо думає, однак, що економічна політика президента Р. Регена базована на теорії „елітизму", тобто вона спирається на велику індустрію, багатіїв, банкірів, іґноруючи малі підприємства і не беручи зовсім до уваги бідноти. „Після 50 років моїх переконань і віри в демократію, яка допомагає тим, які самі собі не можуть допомогти, ми тепер маємо Адміністрацію, яка вірить, що Бог допоможе тим, яким він вже допоміг", — заявив Квомо кореспондентам.

Висловлюючи свою думку про надходячі президентські вибори, які, як відомо, відбудуться в листопаді цього року, нюйоркський губернатор відмітив, що тепер, мовляв, ми маємо нагоду все це змінити. Він признає, що Р. Реґен має притягаючу силу, вміє впливати і переконувати інших, але в державних справах на рекорди реєструються не харизма, а реальні діла і досягнення, якими не може похвалитися Р. Реґен у відношенні до старших осіб, бідних, хворих, безробітних та інших, — заявив Квомо.

Республіканці і деякі політичні спостерігачі завважили, що Квомо говорив тільки про економічні справи і соціяльні програми, оминаючи, мабуть з розмислом, таких важливих справ, як, наприклад, оборона кра-

Закінчення на ст. 4.

У СВІТІ

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ, в Люненбурзі, апеляційний суд заборонив 16-го травня групі нацистських ветеранів відбути зустріч наступного тижня „товаришів по війську", бо це були члени СС-Ваффен дивізії та члени колишньої молодечої нацистської організації „Гітлерюґент". Всіх їх мало бути 800 осіб в Бад Гарцбурзі, де колишні нацисти плянували зустрічатися. На закид, що така заборона не згідна з конституцією вільної Німеччини, речник міста, задоволений такою ухвалою суду, сказав, що заборону місто й суд видали через те, що готувалася контрдемонстрація, з великою участю й підтримкою жертв нацизму — жидів переважно, і місто боялося збройних сутичок поміж обома групами демонстрантів.

СОВЄТИ ДІСТАНУТЬ ВЕЛИКУ ПОЗИЧКУ від 31-го міжнародного західнього банку. Серед цих банків нема банків американських. Позичка є у висоті 250 мільйонів долярів, і це найбільша позичка совєтам з інтернаціонального синдикату приватних банків від 1979 року, коли з причини нападу СССР на Афганістан більшість західніх банків не давали фінансової допомоги Москві. Про уділення позички повідомив 17-го травня Дрезденський банк, філія в Люксембурзі, зазначуючи, що з Вашінґтону не було натиску на банки стриматися від цього грошового „бизнесу" з СССР. Іншу велику позичку із Заходу совєти отримали були в 1981 році для будови контроверсійного газопроводу з Сибіру до Европи. Позичка, яка не призначена начебто ні на яку окреслену мету, — тобто совєти використають гроші по своїй уподобі, однак означає значне „потепління" західніх банків до Совєтського Союзу, — пише „Ню Йорк Таймс" з 17-го травня, — після періоду „холодного" у відносинах, що настав не тільки через Афганістан, а теж через переслідування „Солідарности" в Польщі.

Майбутнє української спільноти буде темою панелю на Конвенції СУА

Джерзі Сити, Н. Дж. (О.К). — Редакцію „Свободи" відвідали організаторки ключового панелю, що відбудеться в часі XX Конвенції Союзу Українок Америки в Ню Йорку, 26,27 і 28-го травня ц.р., в Гренд Гаят готелі на тему майбутнього української спільноти.

Члени комісії, що підготовляє цей панель на неділю, 27-го травня о год. 4.30 по полудні, а саме Оксана Бокало, Зеновія Брожина, Мирослава Ваньо, Олександра Качмар і Надія Нинка, з оживленням та захопленням розповідали про свою працю для підготови панелю, який вони надіються викличе широке зацікавлення і участь не лише членів СУА, але й всіх прошарків громадянства, а особливо молодшого віком.

Організаторки, які осінню 1982 року влаштували так успішно Жіночу Конференцію на Союзівці, що відбилася відгомоном серед молодого українського жіноцтва, зокрема того незорганізованого, уважають, що підготований тепер ними панель це немов продовження цієї Конференції. Тому саме і будуть порушені в ньому питання, що турбували так сильно учасниць Жіночої Конференції, а це, яке майбутнє української спільноти і яка в ньому роля молодого українського покоління. Щоб оперти свої думки та сподівання на фактах, організаторки панелю ще в минулому місяці висла ли до усіх членів Жіночої Конференції, а рівночасно до всіх голів відділів СУА, для поширення запитник з цілим рядом питань у справі життя української громади. Такий запитник, що до речі був також опублікований на окремій сторінці

В редакції „Свободи" (сидять, зліва): Оксана Бокало, Зеня Брожина і Мирослава Ваньо; (стоять зліва): Леся Качмар і Надія Нинка.

Закінчення на ст. 4.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Тернистий шлях американсько-мехіканських відносин

Кількаденні відвидини в Америці мехіканського президента Міґуеля де ля Мадріда, його виступ в Конґресі та конференції з президентом Реґеном, державним секретарем Джорджом Шулцом та іншими представниками американського Уряду, не виявили нічого нового в суспільних відносинах між тими двома потугами на Західній Півкулі.

Різниці поглядів і тертя між Мехіком і ЗСА існують від самого початку існування цих двох сусідів-держав. Головною точкою непорозумінь в минулому були економічні причини. У противагу до Америки — країни, яка протягом своєї незалежности стала наймогутнішою мілітарною й економічно-індустріяльною потугою, Мехіко не могло дорівняти своєму могутньому північному сусідові.

Беручи політичний аспект до уваги, Мехіко ніколи не погоджувалося з протекторською ролею Америки не тільки над Мехіко, але й над іншими країнами Центральної Америки. Ця роля ЗСА датується від проголошення в XIX сторіччі Доктрини Монро, яка забороняла будь-які впливи континентальних потуг Европи в Північній, Центральній і Південній Америці.

Три дні після трагічного кубинського фіяска в Затоці 'Свиней' на Кубі, президент Кеннеді офіційно проголосив, що „ми — Америка — не сміємо допустити до встановлення комуністичної держави на Західній Півкулі". На жаль, це були лиш декларативні вислови, бо тодішній американський Уряд нічого не зробив для знищення комуністичного уряду в Кубі.

Знаємо, що з Куби Москва зробила випадовий пляцдарм для поширювання комунізму і московсько-большевицького впливу в Центральній Америці, доказом чого є прокомуністична Нікараґуа і Ґренада, яку, одначе, Америка зуміла врятувати своєю мілітарною інвазією. На черзі совєтизації не тільки Ель Сальвадор, але також Гондурас та інші центрально-американські країни.

Саме в тому питанні існують колосальні різниці поглядів між Америкою й Мехіко. Президент Мехіко де ля Мадрід думає, що рятунок Центральної Америки не основується у мілітарній розв'язці, але в політично-економічній.

Президент Мехіко сказав таке в американському Конґресі: „Країни Контадори — Мехіко, Панама, Колюмбія і Венесуеля — не сміють стати частиною конфронтації між Заходом і Сходом, як теж ми не можемо прийняти реформ і структуральних змін, які становлять загрозу для країн півкулі... В центральній Америці політика і дипломатія дають дійсну можливість осягнути порозуміння в справі заборони чужинецьких баз і в справі редукції і усунення чужинецьких мілітарних 'дорадників...' "

Сеньйор де ля Мадрід далі твердив, що конфлікт у Центральній Америці походить від економічних недостач, політичної відсталости і суспільної несправедливости, які пустощать країни Центральної Америки.

Як видно, його аналіза політичної нестабільности в Центральній Америці діяметрально різниться від аналізи президента Реґена, який твердить що країнам Центральної Америки загрожують підривні акції Совєтського Союзу, що їх Москва поширює через Кубу і Нікараґуа. Мехіканський президент говорив про потребу „нових відносин з Америкою без найменшої тіні підлеглости та із затриманням (Мехіко) своєї суверенности і національної самобутности..." Він далі твердив, що країни Центральної Америки терплять від великих боргів, високих відсотків від позичок та закордонного економічного протекціоналізму, що спричинює економічну кризу за кризою. Де ля Мадрід говорив про ближчу співпрацю в ділянці науки і культурних обмінів та пропонував, щоб американський Уряд видав леґалізовані документи для нелеґальних мехіканців, сотки тисяч яких перебуває незаконно в Америці, додаючи, що їхня праця приносить користь так Мехіко, як теж Америці. Він безнастанно критикував міжнародні перегони у зброєнні , називаючи їх абсурдом, що грозить всьому людству світу .

Накінець де ля Мадрід сказав, що для „засадничого вилікування економічного лиха Мехіко, як теж інші країни Центральної Америки, повинні мати доступ до міжнародного ринку зі своїми сирівцями і випродукуваними товарами, але індустріяльні країни повинні занехати традиційний торговельний протекціонізм".

Покищо американські і мехіканські спеціялісти відбувають спільні наради у Вашінґтоні для устійнення, що саме Америка може економічно зробити для поправи економічного життя свого південного сусіда.

Знаменним у промові де ля Мадріда в Конґресі було його цілковите поминення підривних дій Нікараґуа і Куби в Ель Сальвадорі, дій інспірованих і оплачуваних Москвою. А це не личить лідерові, який претендує на провідну ролю в цій гемісфері.

Володимир Душник

МОСКВА І БЛИЗЬКИЙ СХІД

Не зважаючи на американську евакуацію з Ливану, яка безперечно зродила певний сумнів серед народів світу в американську постійність — як політичного союзника, Вашінґтон рішучо проти будь-якої активної політики Совєтського Союзу на Близькому Сході.

Недавно речник Пентаґону ген. Едвард Тіксіє одверто заявив, що „Америка не буде приглядатися бездільно, якщо б будь-хто замкнув Гормузьку протоку або застосував такі міри, які будуть йому потрібні". Ці морські шляхи, які переходять через Гормузьку протоку, — конечні для перевозу нафти для Европи, Америки і Японії, отже на випадок заблькування цього проливу як наслідок ірако-іранської війни чи совєтської інтервенції цілий західній світ попав би у небезпечну кризу у доставі нафти.

Генерал Тіксіє, промовляючи на панелі конвенції арабських американців, покликався на заяву президента Реґена про „потребу заблькувати совєтський авантюризм", пригадував совєтську інвазію Афганістану та зазіхання Кремлю на Близький Схід.

Натякаючи на арабсько-ізраїльський конфлікт, ген. Тіксіє твердив, що Америка хоче допомогти так жидам, як і арабам встановити тривалий мир на Близькому Сході, бо дальший хаос у цій частині світу може заохотити Москву до „заповнення цього політичного вакууму".

Промовляючи в імені Конференції Римо-Католицьких єпископів ЗСА, о. Дж. Браєн Гегір заявив, що американська політика відносно Близького Сходу у цьому виборчому році — „невтральна". Згадуючи Ізраїль, промовець запитав скільки Ізраїлеві ще треба території, щоб забезпечити для свого народу безпеку. Він згадав, що палестинцям належиться власна суверенна територія. А щодо арабів, якщо вони хочуть жити у мирі з Ізраїлем, вони мусять визнати Ізраїль, як самостійну державу.

Отець Гегір твердив, що на Близькому Сході ледве чи можна буде осягнути „абсолютну справедливість". Він зібрав бурхливі оплески, коли заявив, що Конференція Американських Католицьких Єпископів абсолютно проти перенесення американської амбасади до Єрусалиму, бо це мало б „дуже шкідливий наслідок" для трьох світових релігій — християнства, іслямізму і юдаїзму.

Промовляючи раніше на цій конференції, Роберт Пеллетро, представник Уряду ЗСА, також підтвердив становище американської Адміністрації в справі Єрусалиму і закликав так республіканських, як і демократичних конґресменів не голосувати за резолюцією в цій справі, яку недавно внесено в Палаті Репрезентантів.

Амбасадор Кувейту Сауд Насір аль-Сабаґ заперечив начебто Ізраїль був „покривдженою жертвою" на Близькому Сході, і твердив, що сталий мир на Близькому Сході залежатиме від того, чи постане незалежна держава палестинців. Така держава повинна постати зі столицею в Єрусалимі, що „лежить в центрі іслямського світу".

Як виходить з дискусії на цьому панелі, справа палестинців є вагомим чинником в арабській політиці, і ні Америка ані теж західньоевропейські держави не зможуть осягнути миру на Близькому Сході без задовільної розв'язки палестинського питання.

М. Бей

І. КОТЛЯРЕВСЬКИЙ — КОРИФЕЙ УКРАЇНСЬКОГО ВІДРОДЖЕННЯ

(Напередодні Тижня Української Опери в Торонто)

У житті українців міста Торонто, провінції Онтаріо, а то й цілої Канади збіглися дві річниці: 150-ліття цього міста та 200-ліття провінції Онтаріо.

Долучуючись до цих святкувань та маючи бажання відмітити десятиліття свого існування, Українське Канадське Оперне Товариство організує на початок червня Тиждень Української Опери . Організаторам української частини святкувань належиться похвала за влучний вибір частин програми: поставлять, як відомо, оперу Семена Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм" та „Наталку Полтавку" Івана Котляревського.

Коли мова про річниці, про початки, то якраз творчістю Котляревського починаємо українське „відродження", відродження українського слова, української літератури, українського театру й опери. Іван Котляревський є центальною постаттю художнього розвитку українського народу дошевченківської доби; він представник українського клясицизму.

Але як тяжко було до цього добитись! Під оглядом національно-соціяльним та історично-політичним — це була доба найбільшого занепаду України.

Полтавська програ (1709) припечатала долю України. Столицю України перенесено до Глухова, зліквідовано автономні права. Із реформами Петра І виникають непорозуміння між нижчою і вищою українською верствою; землю українською наділено чужинців, утворено підстави панщини. Чужий елемент приносить зухвалість і нехтування правопорядків. Система доби творить кар'єристів, вислужників, хабарників — реактивний елемент, шкідливий Україні, фаворизований Москвою.

Катерина II добила рештки вольностей України. У 1765 році востаннє зруйновано Запорозьку Січ; припинено полково-адміністративний устрій; уведено Малоросійське Генерал-Губернаторство, поділивши Україну на три частини — губернії; козацькі полки замінено т. зв. карабінерськими. Знищено Гетьманщину, а Малоросійська Колеґія, наставлена Росією в Україні, була маріонеткою російської влади і вповні підчинялася її директивам. У 1783 році заведено в Україні кріпацтво, яке проіснувало аж до 1861 року. Зацькованій українській шляхті Москва надає права російського дворянства, щоб таким чином заманити її на свою сторону. Українську Церкву позбавлено автономії; частина духовенства перейшла *служити на чужому полі.*

Ситуація на правобережній Україні не була кращою. Під тиском польських магнатів народ стогнав, а коли терпцю не стало, — зривався до спротиву. Виникали повстання. Найбільшим із них була т. зв. Коліївщина.

Розміру повстання злякалася не тільки Польща, але й Росія. Схопивши по зрадницькому ватажків повстання, Залізняка скарано Москвою, а Ґонту передано на мученичу смерть полякам.

Це був час, коли „шибениця стала неодмінною деталлю пейзажу України"...

Живе українське слово було приглушене, а те, що друкувалося, було безпощадно цензуроване. Українською мовою говорило простолюддя, а верхівка, як це зазначив, наприклад, у одній із своїх праць проф. Ю. Луцький, говорила мовою французькою.

Утративши творчу верству (вище духовенство, козацьку старшину, що стала тепер „малоросійським дворянством"), українська нація стала неповною, а неповній нації, як висловився проф. Дмитро Чижевський, відповідає „неповна література".

Перед українським клясицизмом виникло історичне завдання цю прогалину заповнити, — це спонукало витворити українську літературну мову, в основу якої лягла мова народу.

В авангарді цього завдання став Іван Котляревський.

Першим твором Котляревського, над яким він працював майже тридцять років, була „Енеїда", що побачила світ 1798 року. Це, властиво, „травестія" латинської „Енеїди" Верґілія.

Котляревський, одначе, не наслідував сліпо Верґілія: він пристосував свій твір вповні до українського життя, до українського ґрунту, з усіма подробицями українського побуту й української традиції. У нього все нове, на український кшталт побудоване, українським духом просякнуте.

Уже на першій сторінці в нього „Еней був парубок моторний, / І хлопець, хоч куди, козак". Троянці — це в жупанах і шараварах українське козацтво; там вам і чиновник і інший представник тодішнього суспільства представлений.

Полонила читача (тоді, та й досі) різноманітна, багата й гнучка та барвиста українська мова. Помітне багатство синонімів (горілка, брага, сивуха, варенуха, тощо; „ономатопоетичні" слова (хараморкати, цвенькати, замекекав) та багато інших; неологізми (героїти, чортопхайка). Багато тут прислів'їв: „біда біду, злається, родить"; „де їсться смачно, там і п'ється", та багато інших; не бракує й висловів утворених таки самим Котляревським, як: „Живе хто в світі необачно, тому ніде не буде смачно!", та інші, у яких відбилися мудрість та дотепність українського народу.

Або чи можна краще подати одну із вдач українського народу — уміння і спроможність навіть у найтяжчих обставинах опанувати себе і знайти оптимістичний погляд на життя і віру в те, що всілякі перешкоди до мети — явище тимчасове, проминаюче?

„Та що вже буде, те й буде, а буде те, що Бог дасть!"

Глибокий патріотизм відбився, наприклад, у словах

Де общеє добро в упадку,
Забудь отця, забудь
і матку,
Лети повинність
ісправлять!

А ось взірець відданости й любови України:

Любов к отчизні де
героїть,
Там сила вража
не устоїть,
Там грудь сильніша
од гармат.

Не дивно тоді, що, „маючи оці атрибути, „Енеїда" причарувала серця і сучасників Котляревського і його наслідників.

Сліди впливу „Енеїди" помітні у творчості Петра Гулака-Артемовського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Євгена Гребінки і безперечно — Тараса Шевченка. її інтонації відчуваються у творчості Івана Франка, Остапа Вишні, Юрія Яновського, Олександра Довженка, Олеся Гончара та багатьох інших.

Справжнім початком українського театру й драматурґії слід уважати постановку на сцені двох творів Котляревського — п'єси „Наталка Полтавка" та водевілю „Москаль-чарівник" у 1819 році.

Зміст „Наталки Полтавки" — традиційний, бо цього вимагав і стиль тодішнього клясицизму, і самі

Закінчення на ст. 4.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про страх перед життям

Через кілька днів у квітні широко обговорювано на сторінках преси, у радіо та телевізії, серед молодших і старших громадян найновішу сумну „сенсацію" родини Кеннеді — несподівану смерть молодого Дейвида, одного із синів забитого в атентаті сенатора Роберта Кеннеді. Різно коментували смерть цієї молодої людини, що від років була жертвою наркотиків, алькоголю та необмеженого добробуту славної родини, але в одному всі були певні, а це, що початком кінця молодого Дейвида був пропам'ятний день у червні 1968 року, коли згинув його батько.

І тут саме розгортається ціла траґедія 12-річного хлопця, що сам, без ніякої приязної душі, переживає як глядач жахливий момент убивства улюбленого батька на телевізійному екрані. Розповідають близькі до родини Кеннеді люди, що малий Дейвид кілька днів після того ще не міг вимовити ні одного слова, закам'янілий у своєму жаху.

Чи можна дивуватися, що цей страх перед життям, що може приносити такі переживання, залишився у нього назавжди, та що він шукав утечі перед життям у наркотиках і алькоголі та вкінці найшов у своїй смерті?

Доля Дейвида Кеннеді стала всім відома тому, що слава його родини зробила його публічною фіґурою. Але його трагічне життя — не спорадичний випадок у сьогоднішньому світі, хоча не всі кінчаються так драматично. Страх перед життям теперішньої молоді — це загальновідоме явище, яке завважуємо у різних формах.

Як це дивно, що саме молодь яка має усі зовнішні дані бути безжурною і щасливою, без турботи про завтра і хліб насущний, виростає у таких психічних комплексах? Але їх насуває саме сьогоднішнє життя дослівно від перших років на цьому дивному світі, що повний небезпек, неспокою і непевности. А батьки, замість вчити своїх наймолодших любови до ближніх, тільки перестерігають перед ними: „Ніколи не говори з незнайомими, не всміхайся до чужих"... — це перші слова науки, якими тепер освідомлюють кількарічну дитину з уваги на можливість пірвання, знасилування чи інших злочинств, що тепер на денному порядку.

І так з першою свідомістю про цей світ, що стоїть перед дитиною за порогом батьківського дому, нею опановує страх перед життям, яке її чекає. І цей страх зростає з кожним роком, підсичуваний школою, телевізійними програмами і подіями, які доходять до свідомости дітей куди скоріше, як це потрібне.

Чого доброго можуть вони сподіватися від життя, коли кожного дня телевізійний апарат кормить їх аж до переситу образами страхіття, стрілянини, вбитих не лише в фіктивних програмах, але у щоденних вістях про події в Америці та цілому світі? Як можуть вони мріяти про безжурне майбутнє, коли постійно чують про небезпеку нуклеарної війни, що мільйони людей знищить одним потягненням? Як можна бути веселим, збиточним і безжурним, коли з усіх сторін чигають лише небезпеки?

І тому найлегшим для них способом є забути про цей страх перед життям, втікати від нього у світ компюторів, голосної музики, або у світ забуття, запиваючись до безтями алькоголем чи заживаючи наркотики. Тому стільки серед молоді нервових недуг, депресій, а то й самогубств.

Охоронити наших дітей перед тим оправданим, але непотрібним страхом може лише родинне тепло і любов, бо їх не заступлять ані гроші, ані люксуси, ані слава. Саме недавній сумний приклад із Дейвидом Кеннеді ставить нам знову різко перед вічі складне і важке дитинство нашого молодого покоління і конечність допомогти йому ввійти в оту трудну стадію дозрівання більш впевненим і спокійним кроком.

О-КА

ПАПА ІВАН ПАВЛО II подарував кулю, що поранила його в травні 1981 року до музею в святому місці Фатіма у Портуґалії. Папа уважає, що своє видужання після атентату на нього завдячує Чудотворній Матері Божій з Фатіми і тому хоче, щоб куля з пострілу була у тому святочному місці. Минулого року в часі відвідин у Польщі Папа подарував пробитий кулею і покровавлений пояс, який він мав на собі в день атентату, до чудотворного місця у Ченстохові.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1985 РІК

Редакція „Свободи" вже почала підготову матеріялів до Альманаха УНСоюзу на 1985 рік. Частинно він буде присвячений подіям після закінчення Другої світової війни, тобто перебування українців-втікачів в таборах Ді-Пі, а відтак великогоісходу до країн нового поселення. Матеріяли про ці та інші події українською і англійською мовами проситься авторів надсилати до 20-го червня ц.р.. Ред.

Н. Н.

25-ЛІТТЯ АНСАМБЛЮ „ШУМКА"

II.

Нарешті, коли закінчиться головна партитура, вісім музикознавців переписують кожну окрему партію для кожного з 25-ох інструментів. Тоді складається всі партитури за порядком концерту для кожного інструменту в загальній оркестрі. Дуже важливий аспект тоді приходить: вибір і наймання найкращих музикантів. Тоді відбуваються проби, зміна й перепис частин музики, і в кінці двох років диригент підносить руки, оркестра заграє увертюру, куртина піднімається на сцені, світла пригашуються, танцюристи виходять, а ми, глядачі, насолоджуємося красою мелодії та вихором танцюристів, які з серця й душі видають стільки енерґії що, як написано у Ванкувері: „Якби можна перетворити ту енерґію, яка була на сцені в суботу ввечері, на електрику, то було б досить, щоб освітити всі світла в місті Ванкувері на цілий тиждень". Так, ми, українці,— провідники багатокультурности; ми горді зі своєї культурної спадщини, ми горді за успіхи нашої молоді й надалі будемо заохочувати та морально й фінансово їх підтримувати. „Шумка" є гордістю українців у діяспорі.

Цьогорічний концерт „Шумки" почався новою увертюрою симфонічної оркестри під проводом Євгена Звоздецького, яка творила атмосферу для привіту глядачів танцюристами : „Українська душа... кольоритність... жваві кроки... унікальний характер... українська душа вітає вас щиро традиційним хлібом і сіллю."

Ця композиція складалася з двох дій.

Дія І: Виклик. — Збиточного і неслухняного гуцульського хлопчину прогнано з його села і віддано під опіку добродушного пастуха. Якийсь приваблюючий мелодійний звук притягає хлопчину в ліс, в товариство лісовиків-лиходіїв. Коли чесна вівця нагадує йому про його пастуші обов'язки, він постановляє повернутися, але лісові лиходії-гультяї спрямовують його не туди, куди йому треба йти. Але вкінці, після кількох невдач по різних українських довколишніх селах, хлопчина приходить додому. Коли рідне село знову не приймає його, добродушний пастух стає в його обороні і дозволяє хлопцеві рішати самому про свою долю.

Дія II: Матірні сльози — На веселу сцену радісного села входить злий дух під видом заможного мандрівника. Нехіть мешканців села прийняти його заставляє мандрівника зачарувати і навести сліпоту на молоду дівчину і забрати її до свого табору. Там їй неспроможній виконувати навіть прості завдання, він безнастанно дошкулював і мучив її. Вона залишається сама в глибокому смутку. Після кількох невдалих зусиль визволити молоду дівчину, вона примушує себе шукати остаточного виходу з її тяжкого положення. Сльози її матері, сповнені любов'ю, повертають їй загублене щастя.

Закінчився концерт радісною атмосферою 40 танцюристів у прекрасних кольорових полтавських, закарпатських, гуцульських, буковинських строях: все у характері, професійно, з дисципліною, кожна нога, рука, палець, мускул, вираз обличчя, цілий вечір відіграли свої ролі чудово. Ще додали на закінчення оригінальну пісню з нагоди 25-літнього ювілею „Шумки". І знову авдиторія, вставши з місць, винагородила ансамбль гучними оплесками.

За вишкіл танцюристів і хореографію на цей виступ належиться признання Іванові Пікликові, який відчуває багату українську емоційну, духову спадщину й перетворює цей скарб для глядачів у форму українського танцю.

„Шумка" з року в рік старається творити щось нового, щось відмінного, бо дійсне мистецтво залежить від творчости народу. Ансамбль полягає на українські традиційні кроки й танці, але теж творить казкові постановки. Іван Піклик завдячує своє запалення до українського танцю різним учителям та ансамблям: Павло Вірський, Віровка, Ятран та багато виступів інших непрофесіональних танцюристів. Він сказав: „Що трудно сказати словами, ми стараємося своїм виступом переказати в формі танцю."

За 25 років українські танцюристи „Шумки" стали дійсною клітиною канадської культури та гордістю українців у діяспорі.

Для колишніх членів „Шумки" (а їх є 195 алюмнів) у п'ятницю, 6-го квітня ц. р. в авдиторії св. Івана відбулася реєстрація та товариська зустріч, де кожний мав нагоду побачити, хто вже постарівся, а хто ще виглядає „незле".

У суботу 7-го квітня, в 10- ій годині ранку в Вестин готелі відбулися вправи й проба танців для всіх алюмнів . Коли віддихалися, їм подали „снібід" (сніданок-обід) в теплій атмосфері дружнього приятельства та гумору. У годині 6:30 вечора, поки алюмни всі засіли головну середину Ювілейної авдиторії на виступ, відбулася товариська зустріч у долішній залі. Після концерту алюмни знову зійшли надолину на прийняття.

У неділю ввечері, 8-го квітня ц. р. у Вестон готелі відбувся ювілейний бенкет, який був не лише бенкетом, але і вечором ще однієї постановки — продукція, врочисте свято! При вході на двох столах накритих рушниками, стояли чудові квіти разом із колачами й сіллю, де члени, колишні члени та гості записувалися в ювілейній книзі. Кімната цього вечора була прикрашена архівною виставкою „Шумки", яка була професійно укладена: знімки, дописи з часописів, строї, різні причандали для сцени та штучні голови звірят.

Далі в просторій кімнаті були столи для вечері, прикрашені стрічками різних кольорів, китицями квітів, свічками та програмками. Меню ось таке: полтавський паштет, буковинський борщ, селянська салата, волинська воловина, гуцульська городина, закарпатська картопля, суниці „Шумка", козацька кава й чумацький чай.

Точно в 6-ій год. засіли гості на свої місця: окремі учасники парадно увійшли та сіли за головним столом, який був прикрашений барвінком, різноманітними стрічками, китицями квітів, свічками та програмками.

Господиня вечора Ліона Фарина-Бриджес гарною чіткою українською мовою привітала гостей. По закінченню молитви, присутні випили тост за здоров'я королеви Єлисавети II. Господиня представила гостей за головним столом. Тоді приступили до смачної вечері в теплій товариській атмосфері.

Бесідники Мирослав Митрунець, Оксана Єндик-Декстер, Денис Івасюк, Блейн Ґавінґ і Михайло Сулима покрили 25 років історії „Шумки" від 1959 до 1984 років. Цей перебіг був цікавий, гумористичний, чутливий, щирий, емоційний, теплий і переповнений признанням своїм провідникам: Мирославові Куцеві, Мирославові Митрун-

Закінчення на ст. 4.

Відзначили 70-літній ювілей Петра Байбака

„Дивлюсь на пройдену дорогу
І гнів, і жаль мене пече
Але у нашу перемогу
Усе ж я вірю гаряче"

(О. Олесь)

Члени 10-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) при співпраці 1-го Відділу ОДВУ, Асторія, та 1-го Відділу Українського Золотого Хреста (УЗХ) у Ню Йорку 24-го березня ц.р., в Ню Йорку, в Українському Народному Домі в залі ОДВУ ч. 23 урочисто відзначили 70-літній ювілей життя члена і колишнього генерального секретаря ЦУ ОДВУ та довголітнього голову 10-го Відділу ОДВУ у Ню Йорку інж. Петра Трохимовича Байбака.

Не зважаючи на зимову пору та холодну погоду, та на те, що у кінцевих днях тижня відбувається багато імпрез, з'їхалося і зійшлося 70 осіб ідейних друзів і побратимів, багато з дружинами, з Філядельфії, Лігайтону, Трентону, Ню Бронзвику, Нюарку, Пассейку, Кліфтону, Тінеку, Монтклейру, Кергонксону, Ірвінґтону, Гемпстедту, щоб відзначити 70-ліття всіми шанованого друга, патріота і борця-революціонера.

Родинно-побратимську імпрезу відкрив і нею провадив заступник голови ЦУ ОДВУ Володимир Процик. Піднявши чарки з шампанським присутні дружно відспівали Ювілятові Петрові Трохимовичу „Многії літа", бажаючи йому доброго здоров'я та дальших успіхів. Після вечері провідник церемонії вечора В. Процик попросив до слова голову Центральної Управи ІСНО (Ідеологічно-Споріднених Націоналістичних Організацій) Павла Дорожинського, котрий перед насвітленням життєво-творчого шляху Ювілята підкреслив, що в „культурному та цивілізованому суспільстві є звичаї і традиція вшановувати за певні заслуги і працю не тільки померлих, але й живих, даючи їм моральне признання і подяку". П. Дорожинський навів головніші дані і факти з життя та діяльности Ювілята.

Петро Байбак народився 26-го січня 1914 року у слободі Мерефа на Слобожанщині біля Харкова у родині робітника-залізничника, а слобода Мерефа, пізніше місто, було знане, як розсадник українського кооперативного руху на Лівобережжі України, як фортеця Української Автокефальної Православної Церкви та осередок ідейно-національного просвітлення.

З 1920 до 1927 року Петро вчився у місцевій залізничній семирічці; потім з 1927 до 1931 року він здобував середню технічну освіту, а з 1932 до 1936 року—вищу технічну освіту.

Влітку1936 року, під час розправ сталінського режиму з національними та троцькістсько-бухаринською опозиціями П. Байбак був заарештований та відданий під слідство НКВД.

Після більш річного слідства 28-го жовтня 1937 року вже в добу „єжовського" терору він був засуджений на 10 років концентраційних таборів по обвинуваченню у пропаґанді та аґітації українського буржуазного контрреволюційного націоналізму. Був депортований до концтаборів на будівництво Куйбишевського гідровузла на річці Волга.

По 32-ох апеляціях був звільнений 15 квітня 1941 року, за два місяця до вибуху Другої світової війни з „чорним білетом", без зняття судимости, без реґабілізації та без права проживати у 20-ох найбільших містах СССР.

Під час німецької окупації України був у своєму рідному місті головою районової Кооперативної ради, Церковної ради та „Просвіти". За щедру матеріяльно-харчову допомогу голодуючій інтелеґенції Харкова, в таємниці від німецького окупанта, по доносу і провокаціям російських білогвардійців—„єдино-неделімців" був заарештований харківським Ґестапо, двічі переніс тиф у ґестапівській катівні та завдяки старанням зверхників ОУН, що через підставних осіб підкупили німецьких окупаційних чинників, по кількох місяцях П. Байбак був звільнений.

Зразу після звільнення Петро надхненно вступив до Організації Українських Націоналістів у Харкові у день св. Архистратига Михаїла 21-го листопада 1941 року, склавши приречення на руки відпоручника Проводу Українських Націоналістів на Слобожанщину Богдана Коника.

Наприкінці 1941 року Петро Байбак був найменований від фракції ОУН, як наймолодший член, до 5-особової делеґації Харківщини до складу Української Національної Ради у Києві.

Під загрозою большевицького наступу був змушений з дружиною та сином відступати на Захід. У Львові та Бучачі (1943-44 р.р.) відновив контакт з ОУН. Перебув трагічні перипетії влітку 1944 року в оточенні червоних партизану Словаччині. Восени 1944 року опинився у Відні, а в кінці січня 1945 року переїхав до Зальцбургу, Австрія, де у травні його застала капітуляція Німеччини і американська окупація.

У Зальцбурзі на початку травня 1945 року був співфундатором заснування Центрального Українського Національного Комітету на всі три альянтські зони, який боронив українських біженців від примусової большевицької репатріяції; був два роки культурно-освітнім та пресовим референтом Комітету; у 1947 році був відповідальним редактором і адміністратором офіціозу ПУН'у газети „Промінь". 22-го січня 1946 року у Мюнхені був співфундатором утворення Товариства Українських Політичних В'язнів (ТУПВ), головно німецьких і совєтських кацетів, а згодом—першим головою цього Товариства на Австрію (1946—1947 рр.)

Петро Байбак був учасником І-ої Повоєнної Жовтневої Конференції ОУН, яка відбувалась 29-31 жовтня 1945 року в Мюнхені; провідник мережі ОУН (М) на Австрію (1945-46 рр.); учасник III Великого Збору Українських Націоналістів (ВЗУН) у Німеччині—1947 рік.

До Америки Петро Байбак з родиною прибув 22-го серпня 1949 року. Жив у Мінесоті до листопада 1953 року, де працював в місцевій управі 32-го Відділу ОДВУ. У Ню Йорку кілька разів був головою Управи 10-го Відділу ОДВУ та членом ЦУ ОДВУ, посідавши обов'язки культурно-освітнього референта та генерального секретаря ЦУ ОДВУ. Є членом Головної Управи ДОБРУС'у (Демократичне Об'єднання бувших Репресованих Українців с'оветами); членом Головної Команди СВУР'у (Союз Ветеранів Українського Резистансу); був співробітником Українського Термінологічного Т-ва та Українського Соціологічного Інституту; був учасником І та III Світового Конґресу Вільних Українців. Учасник та член Президії останнього 10-го ВЗУН в Канаді восени 1983 року. П. Дорожинський тепло привітав Ювілята в імені Проводу Українських Націоналістів та в імені всього членства ІСНО у діяспорі.

Коли присутні прослухали життєвий шлях Ювілята, багато з них дивувалися терпеливості, витривалості та творчій сназі людини, що зберегла вдачу веселости та усмішки, гумору, не падаючи духом; людини, що не пішла у пенсійне „підпілля", а далі активно працює у громаді та в адміністрації Українського Народного Дому у Ню Йорку.

Голова ЦУ ОДВУ д-р Богдан Шебунчак тепло привітав Ювілята та підкреслив коректність, речевість та духову приязнь співпраці з ним. Проф. Петро Стерчо, заступник голови ЦУ ОДВУ, тепло привітав Ювілята в імені Крайового Громадського комітету для відзначення 50-ліття пам'яті жертв Великого голоду в Україні, в імені філядельфійської громади, 12-го Відділу ОДВУ та Братства Карпатських Січовиків. Микола Ящук, адміністратор оселі ім. О. Ольжича, щиро привітав Ювілята з рамени СВУР та підкреслив чин державницької соборности, що внесли і доповнили до ОУН націоналісти із Слобожанщини.

Заступниця голови Центральної Управи УЗХ Дарія Бойдуник зворушливо привітала Ювілята, пригадавши гармонійну і плідну співпрацю УЗХ з ОДВУ; від 1-го Відділу ОДВУ—Асторія склав привітання Ювілятові його голова Й. Серна, підкресливши плідність взаємної співпраці протягом понад 30 років; від Управи 10-го Відділу ОДВУ на Ню Йорк привітав голова Контрольної комісії ЦУ ОДВУ дир. Роман Крупка, підкресливши жертвенність, терпеливість та тактовність Ювілята. Д-р Володимир Михайлів, ветеран українських Визвольних Змагань, старшина Української Галицької Армії, член Проводу Українських Націоналістів, голова Управа УВФ (Українського Визвольного Фонду привітав Ювілята та зазначив його тернистий життєвий шлях та вірність і жертвенність для служення державницькій та націоналістичній ідеї.

Інж. Дмитро Тромса, науковець, співтворець реґензбурзького табору ДіПі, рятівник сотень українських полонених з німецьких таборів смерти, понад 40 років друг та ідейний побратим Ювілята з Харківщини, дав Петрові Байбакові високу гуманітарно-самаритянську оцінку за харчову допомогу і порятунок від голодової смерти харківської інтеліґенції під час німецької окупації Харкова у 1941-42 р р. та за безприкладну жертвенність, ризикуючи своїм життям; укривання від гестапівських розправ українських патріотів.

Господар імпрези інж. В. Процик прочитав письмові привітання на ім'я Ювілята від попереднього голови ЦУ ОДВУ проф. д-р Богдана Гнатюка, д-р Дарії Оленської, інж. Миколи Ничая, Атанаса Кобрина, Романа Шраменка, Слави Гуменюк Миколи Курчака та багатьох інших.

На закінчення імпрези слово забрав зворушений Ювілят, який проголосив, що з ідейної дороги не збочить, та закінчив словами Каменяра „...лупайте цю скалу, бо нам призначено її розбить". Щиро подякував за моральну підтримку імпрези голові ЦУ ОДВУ д-р Б. Шебунчакові та всім членам ЦУ ОДВУ, діловим організаторам імпрези—інж. В. Процикові, Івану Яремчукові, Степанові Селешкові, Миколі Андрейкові, Раїсі Куделі, подружжю Марії і Осипові Серна та всім присутнім. Друзі з ОДВУ вручили Ювілятові цінний подарунок.

З нагоди свого 70-ліття Ювілят, йдучи за гаслом гетьмана І. Мазепи—„Слово без дії,—все одно, що незапалена свічка",—склав на „Український Визвольний Фонд" не зовсім пенсійну лепту.

Ювілейну урочистість закінчено надхненним у піднесеному настрої співом всіх присутніх молитви „Боже, вислухай благання".

Ця імпреза показала, що наші люди люблять не тільки сперечатись і сваритися, а люблять і вміють шанувати тих, хто на це заслужив.

Степан Селешко

Інж. Петро Байбак під час відзначення його 70-ліття.

„Сантиментальна мандрівка в минуле"

В суботу, 5-го травня ц. р. в 6-ій год. ввечері коло 250 осіб добірної чикаґської публіки прибули до репрезентативної залі собору свв. Володимира і Ольги, щоб удруге зустрітися з нашою відомою письменницею Іванною Савицькою-Павліш і її невідлучною супутницею, акомпаньяторкою і співачкою Христею Карпевич, які загостили до Чикаго з новим репертуаром.

З мистецьким амплуа обидвох пань ми мали нагоду познайомитись два роки тому в Чикаґо, коли вони виступали з т. зв. лемківською програмою, бож саме Лемківщина—це ближча батьківщина Іванни Савицької, і їй присвячена збірка гарних і оригінальних нарисів з 1983 року під заголовком „Ой, верше, мій верше!"

Цим разом програму літературно-вокального вечора заповнило п'ять композиційно нескладних, але з глибоким відчуттям нарисів мемуарного характеру з давно і недавно минулого. Це був відгомін з поїздок письменниці у 1980 р. на Лемківщину і в 1983 на українські землі, і ті, що в Україні, і ті, що підпольською владою. Нариси ці, сповнені драматичного ліризму в контексті з музично-вокальним акомпаньяментом, творили панораму „Сантиментальної мандрівки в минуле".

Повели нас отже наші виконавці „стежками Лемківщини, Любачівщини, Сокальщини, Львова і Києва", повели словом і піснею у незабутнє минуле й трагічне сучасне.

Першою точкою програми пішов нарис „Чи пом неш Лемку", а в ньому у продуманій літературній формі висловлено соняшні спогади про різні моменти життя лемків, їх побуту, традицій і глибокої любови та мітичної прямо привязаности до своїх гір-лісів-хиж і потоків. А сьогодні вони інші чужі, і тільки німий спогад царить над ними...

Ще більшого драматизму досягла авторка у другому спогаді, що глибоко закарбувався у її такій чутливій душі, у спогаді, вивезенім з Любачівщини „Там, де ростуть тополі". Там на сільській дорозі довелось їй зустріти одну-єдину на всю околицю стару лемкиню, що ще не забула своєї говірки. І ця жінка веде її до руїн старої церковці, зарослого бур'яном приходства і до давним-давно забутої криниці, де заховано „повстанський дзвін", що ще колись, за словами лемкині,—озоветься...

І коротко побувала письменниця у теж дорогому її серці Корчині на Сокальщині, де традиційно на вишивках рясніють типові для цілої околоці чорні рожі; де над ставками паслися колись цілі табуни гусей. В тому Корчині, де молодою дівчиною авторка почала пробувати своїх літературних сил.

Аж ось коротка але насна жена глибоким зворушенням мандрівка письменниці по вулицях і вуличках Львова. Вона з трудом віднаходить вулиці і доми часів своєї тут молодости, і всі вони не ті, що були колись. А бачучи чужі і не свого народу обличчя непривітних зайд, лине споминами до тих часів, коли інші люди тут жили і ходили дорогі їй постаті визначних музик-композиторів Львова, що творили і вчили в Музичнім Інституті, де і її перший чоловік Роман працював. Йде вона і на площу св. Юра, де ніби по-давньому стоїть старозавітній Юр, але немає в ньому Того, що вів свій народ... З великим жалем відходить з-під дому, де колись сама жила і ховала свого маленького сина, бо заглянути їй до нутра її колишнього мешкання—не дозволено...

А закінчує свою мандрівку у Каневі, де сумно-пресумно глядить із свого п'єделалю найбільший син України... „Як до плащаниці на колінах треба йти нам до нього!" Свій своєрідний травелог по шляхах і дорогах сьогоднішньої України закінчує глибокопатетичним зверненням до сумного Кобзаря словами: „Дай нам Батьку, розсипаним по всьому світу новий заповіт! Ми загубили батьківщину і що нам дальше робити?!"

Прогомоніли останні слова своєрідного речитативу достойної авторки, яка не тільки словом, але і поставою та тембром голосу ввесь час була в центрі уваги ніби скамянілої від переживань публіки.

Замовкли останні акорди фортепіяно і чудового мецосопрано п- і Карпевич, що своїм виконанням цілого ряду підібраних до текстів пісень чудово гармонізувала з наративним ходом програми. Закінчилось все, загриміли гучні оплески і заблистіли у багатьох сльози зворушення від усього почутого. Бо все це було для старшої генерації наче „реквієм" по давно-безповоротних часах, від яких півстоліття нас ділить!

В цілому це був справді небуденний вечір. І треба висловити вдячність і признання господарям вечора—22-му Відділові СУА, а І. Горчинській за вміло складене вступне слово. Кілька китиць чудових квітів для обох пань, що повели нас стежками колишньої і сьогоднішньої України—були щирим висловом подяки за все те, що присутні пережили в той вечір.

М. Семчишин

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. інж.

ОЛЕКСАНДРА ТУРЧИНА

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в суботу, 26-го травня 1984 р., о год. 9-ій ранком в українській католицькій церкві Благовіщення у Мелроз Парку, Па.

•

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку Родині, Приятелям і Знайомим, які віддали Покійному останню прислугу, а нам висловили щирі співчуття у хвилинах нашого родинного горя.

Зокрема дякуємо о. Я. Мельникові, пароховi української католицької церкви Благовіщення за похоронні відправи та слова розради.

Наша щира подяка інж. Б. Захарчукові, інж. Л. Яцкевичеві, д-р Н. Коропецькій та д-рові Б. Сілецькому за прощальні слова.

Всім, що жертвували Заупокійні Святі Літургії, Всім, що прикрасили могилу Покійного гарними квітами та Всім, що замість квітів склали жертви на добродійні цілі, складаємо нашу щиро-сердечну подяку.

На СВЯТІ ЛІТУРГІЇ:

Род. Бук, В. і М. Вакуловські, О. Волчук, Х. і Ю. Гура, д-р Р. і Є. Дикі, А. Клос, О. Княжинська, С. і О. Кушнір, І. Луцишин, род. Луців, У. і Дж. Магер, Х. і Ю. Масюк, Н. і Р. Мацьків, Є. і М. Подоляк, Л. Рубель, Я. і С. Рубель, д-р Б. і Л. Сілецькі, М. Свистун, Є. Турчин та Є. і А. Харків.

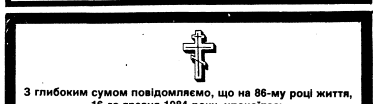
На ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Т. і Б. Артимишин, Т. і К. Бень, С. і М. Білас, О. і М. Богай, д-р Р. і Є. Дикі, І. і Р. Дяків, Т. і В. Гарасевич, Р. і О. Гарасимович, С. і Т. Геврик, С. Гомзяк, Л. і Т. Гриців, Х. і Ю. Гура, Р. Завицький, Дз. і Б. Захарчук, О. Івасиків, М. Івахів, І. Ільницька, В. і М. Кавка, д-р Н. і д-р І. Коропецькі, Я. і Н. Козбур, Г. і Т. Крочак, І. і Л. Кушнір, О. і С. Кушнір, Т. і Р. Левицькі, Х. і М. Лисобей, І. Луцишин, Ю. Луцишин, О. Луцький, Род. Макаренко, А. і С. Макух, М. Малий, І. Мазурок, О. Мартинович, І. Масюк, Х. і Ю. Масюк, Ю. і О. Мацьків, М. і Т. Мельничук, Н. і О. Німилович, Н. і Б. Павлюк, О. Панасюк, М. і В. Панчак, В. Пирський, Я. і Л. Полатайко, Г. і А. Прасіцькі, З. і В. Романів, С. і Я. Рубель, Д. і В. Семеґен, І. Сірко, М. і Ґ. Слупчинські, Н. і В. Сохан, З. Стробль, М. і О. Тарнавські, А. і Я. Терлецькі, Є. Терлецька, Х. і Б. Турченюк, Д. Федак, Т. і Я. Фещак, Г. і Б. Філінські, Є. і А. Харків, О. і В. Чижович, Я. Шарко, Род. Шиприкевич, Л. Явнюк, М. і Л. Яримович та О. і Л. Яцкевич.

Дякуємо Паням Сестрицтва св. Анни при парафії св. Арх. Михаїла за приготування поминок та п-ву Насевичам за совісне і професійне полагодження всіх справ пов'язаних з похороном.

Хай Господь нагородить всіх Вас своїми щедрими ласками.

МАРТА — дружина
ОРЕСТ — син

З глибоким сумом повідомляємо, що на 86-му році життя, 16-го травня 1984 року, упокоїлась

бл. п.

ГАННА ОЛЕКСІЇВНА ЯЦЕНКО

ПАНАХИДА в похоронному заведенню П. Яреми в Ню Йорку, у п'ятницю, 18-го травня 1984 р., о год. 6:30 веч.

ПОХОРОН на україському православному цвинтарі у Бавнд Бруку, Н. Дж. в суботу, 19-го травня 1984 року.

Син — ДАНИЛО
і внучка ОЛЕНА

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Односельчанами,
що 19-го квітня 1984 р. упокоївся в Бозі
на 86-му році життя
наш Дорогий
ТАТО, ДІДО і ПРАДІДО

бл. п.

ЕВГЕН КУРИС

ПОХОРОН відбувся 21-го квітня 1984 р., село Середне, пов. Підгайці, Україна.

В глибокому смутку:
сини:
ЯРОСЛАВ з родиною
БОГДАН з родиною
Ближча і дальша Родина в Америці й Україні

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. АННИ НИКИФОРЯК

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в четвер, 24-го травня 1984 року

в церквах:

Ню Йорк, Н. Й., о год. 7-ій ранку, в церкві св. Юра;
Рим, Італія; Люрд, Франція і в Ст. Пітерсбурґу, Фльорида

Просимо молитви за душу Покійної.

Донька — ЛЮБА І РОДИНА

25-ліття...

Закінчення зі ст. 2.

цеві, Орестові Семчукові та Євгенові Звоздецькому (всі почесні доживотні члени „Шумки”) . Було також підкреслено, що кожний член „Шумки” любов'ю до українського танку, дисципліною і присвятою причинився до її успішної історії.

Слідували дієпозитиви на двох великих екранах, які пред ставили різні частини історії „Шумки”. Гумористичний супровід виконали Володимир Іщенко й Ярослав Вовк. Міністер Горст Шмидт, міністер міжнародної торговлі та колишній міністер культури, давній приятель „Шумки”, в імені провінційного уряду склав признання „Шумці” і вручив голові Іванові Зінчукові плякету, відзначаючи цей ювілей та досягнення „Шумки”.

За прислуги, працю, догляд й посвяту, пов'язані з виступом „Шумки” — 1984, вшановано Христю Фарину-Звоздецьку, екзекутивну постановницю; Івана Піхлика, артистичного директора, і Ореста Семчука, який після 20-ти років залишає ролю танцюриста. Цю функцію виконав теперішній голова Іван Зінчук.

З нагоди срібного ювілею „Шумки” були вшановані „Членством з відзначенням” наступні члени: Єлисавета Муканик-Корлет, Авдрія Мельничук-Морело, Христя Фарина-Звоздецька, Денис Елков, Гордій Ґордей, Михайло Сулима, Галина Прокопчук-Елков, Ловерн Вовк, Василь Базюк, Володимир Іщенко, Блейн Ґавінґ, Ярослав Вовк.

Потім господиня прочитала імена всіх колишніх голів „Шумки”, які вийшли наперед для знімку (для відсутніх були заступники) разом із величезним ювілейним тортом, який пізніше роздали учасникам. За минулих 25 років головами були: 1959-60 — Орест Юсипчук; 1961-62 — Ярослав Метрунець, 1963 Петруся Пелех, 1964 Лаврентій Василинчук, 1965 Орест Семчук, 1966 Олег Лукомський, 1967 Маріянна Федорів-Остапчук, 1968 Оксана Єндик-Декстер, 1969 Євген Звоздецький, 1970 Денис Елков, 1971 Володимир Іщенко, 1972 Тома Стефаник, 1973 Єлисавета Топілніцька-Фарина, 1974 Орест Семчук, 1975 Наталка Івасюк-Ковалишин, 1976 Василь Базюк, 1977 Денис Елков, 1978 Володимир Іщенко, 1979 Єлисавета Муканик-Корлет, 1980 Василь Базюк, 1981 Єлисавета Муканик-Корлет, 1982 Михайло Сулима, 1983-84 Іван Зінчук.

Надпрограмово Іван Піхлик, артистичний директор, проспівав пісню у супроводі гітари, яку він сам уклав для цього свята.

Іван Зінчук, голова, підніс тост „Шумці”. Було прочитано привіти від Авдрії Мельничук-Морело; Провінційної Екзекутиви Комітету Українців Канади; Управи катедри св. Івана; Провінційної управи Альберти Союзу Українок Канади; Відділу СУК при катедрі св. Івана в Едмонтоні.

Надпрограмово шість „козаків” „Шумки” під командою отамана Івана Іщенка з гумором, але з любов'ю й пошаною та щирістю, вручили Іванові Піхликові, який був хореограф виступу 1984 року, золоту шаблю. І. Піхлик скромно та зворушено прийняв признання своїх ровесників-танцюристів з подякою.

На закінчення Маріянна Чорней-Базюк, голова Товариського комітету, який зайнявся усіми зарядженнями для алюмнів, подякувала членам, які їй допомагали.

Хоч вечір вже довго затягнувся, ні гості, ні алюмни, ні перемучені танцюристи не спішилися додому. Тепла, весела родинна гутірка продовжувалася.

Ті, що 25 років слідкують за життям нашої молоді, а зокрема „Шумки” радіють їх здобутками. Ми відчуваємо їх тривогу; ми стоїмо за кулісами — і вони знають, що ми там є — для моральної підтримки й заохоти. З року в рік ми думаємо, що „Шумка” вже краще не може писатися і з року в рік вони осягають ще вищі рівні та творять несподіванки. Бажаємо „Шумці” надалі здорових думок, щасливих мрій, талановитих членів, щоб провадили українську культурну спадщину, любов українського народного танку блискучими вихорами на потіху й гордість всіх українців у діяспорі.

І. Котляревський...

Закінчення зі ст. 2.

історично-соціяльні обставини на Україні. Наталка кохає бідного Петра, що десь помандрував, долею гнаний; у міжчасі до Наталки сватається Возний; мати схильна видати дочку за нього, але коли несподівано повертається Петро,після довгих надумувань і „махінацій” сам Возний допомагає з'єднати молоду пару.

Слід підкреслити, що в „Наталці Полтавці” Котляревський виявив неабиякий драматургічний хист: тут ясно розвивається дія; мова діялогу жива й пливуча; існує ускладнення ситуацій, драматичне напруження; добра характеризація персонажів твору: доброта, гуманність і щирість Наталки, Терпелихи, Миколи й Петра — з одного боку, та хитрунства й навіть обману представників верхівки села Макогоненка й Возного — з другого.

Філософія існування цих провінційних бюрократів відбита яскраво Котляревським у переробленій поезії Григорія Сковороди („Всякому городу нрав і права”), це не тільки мотто їхньої поведінки — це влучне віддзеркалення „modus operandi” цілої системи, насадженої російською окупаційною владою на Україні:

Всякий хто вище,
той нижчого гне, -
Дужчий безсильного
давить і жме...

Котляревський показує й іншу сторону своїх персонажів: і Возний і Виборний непогані жартуни, і з їхнім діялогом дія розвивається весело і плинно — тут безліч щирого українського дотепу та оптимізму.

Найсильніша частина оперети — це пісенні номери: їх тут, мабуть, двадцять. Вони допомагають розгортати сюжет, мотивують вчинки дієвих осіб, доповнюють характеризацію та взагалі додають краси й лірично-піднесеного забарвлення цілому творові. Більшість із цих пісень взято із народних уст, інші написав сам Котляревський.

Своїми піснями й сюжетами „Наталка Полтавка” милує вже понад 150 років українського глядача (а, то й чужинця!) на Україні й поза її кордонами: сила її, як сказав Ів. Карпенко-Карий, „в простоті, правді і найголовніше — в любові автора до свого народу, любови, котра з серця Івана П. Котляревського перейшла на його утвір”.

Українці це відчували й зрозуміли. Розповідають, що, коли Котляревський задумав одного разу підплисти до міста, йому назустріч виїхали човнами люди і, ще не допливши, у брід пішли та, розчулені, поли його жупана цілували і „батьком”, „отаманом” називали.

Як же тоді поступимо ми? Привітаємо його чи відкинемо?

Відкидати або оспорювати мистецький рівень і красу „Наталки Полтавки” із нинішньої точки зору — це нехтування творчости й віковічних надбань українського духу.

Чи оспорює, наприклад, англієць вартість творчости Шекспіра, хоч вона написана перед століттями, і мовою, що її самі ж англійські мовознавці часто не в силі розколупати — мовою, що призвела до видання, до появи безлічі словників та інтерпретацій?

Віддаймо ж тоді й ми належне Котляревському; віддаймо так, як віддав Шевченко та інші.

Говорив оце недавно маестро В. Колесник, що публіку — глядача треба виховувати, треба його, так би мовити, підтягати; треба, іншими словами, дати глядачеві завжди трохи більше, ніж він цього сподівається. Коли мистецька річ, мистецький твір цього надмірного, поривного не має, тоді він, цей твір, залишиться звичайно буденщиною.

Котляревський вив'язався із цього завдання знаменито. Його „Наталка Полтавка” показала красу і велич української традиції, українського побуту, показала щирість і життя простолюддя, показала канцеляризм адміністративної верхівки того часу. Він дав нам той зародок українського народного театру, що без нього не було б розвитку українського живого слова і української сучасної мови.

Він не тільки нас підтягнув, він витягнув нас, наш український театр на вищий щабель і дав нам нагоду стати нарівні з найкращими театрами інших народів.

Піднятись на виконання постановок двох опер — двох перлин українського театрального мистецтва тут, у Канаді, де обставини мистецького творення не магають творчої наснаги і неймовірно великих зусиль, вимагають відваги, а ще більше віри й переконання у діло — діло гідне, величне, що яснітиме колись в анналах українського театру, — піднятись на це могли люди одержимі, люди мрійники, романтики.

Це зробили все ж таки, реалісти, люди праці й козацької очайдушности. Це зробила ґенерація старших і, на радість нам, ґенерація молодших, нерідко вже поза Україною роджених.

Це зробила людина — любитель величі духа і краси! Зробила з любови до Неї...

Чужинце, йди!... Скажи Україні!

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, КАЛІФ., ПОМЕР на 36-му році життя Енді Кавфман, фільмовий артист, якого публіка знає найбільше з ролі еміґранта у серійних півгодинних телевізійних фільмах „Таксі”. Артист помер від пістряка легенів. Кавфман (Латка Ґравас) народився в Ню Йорку і з молодости дуже часто безплатно виступав в ресторанах для розваги публіки.

Успіх українців у Виставі іміґрантів — 84 в Бразилії

У місті Сан Павло, столиці стейту Сан Павло, в Бразилії, відбулася восьма Культурна вистава іміґрантів. Від 30-го березня ц.р. до 8-го квітня щоденно напливали тисячі іміґрантів, щоб побачити прекрасні експонати у понад тридцятьох кіосках (стендах) різних націй та організацій. На другому поверсі великого будинку Бієнал щоденно на великій сцені виступали етнічні групи, які писувалися своїми артистичними музичними, танцювальними та вокальними програмами. Численна міжнародна публіка винагороджувала артистів рясними довготривалими оплесками. Стенди були влаштовані у чотирьох рядах, починаючи від сцени: в першому ряді — Болівія, Вірменія, Ливан, Еквадор, Єгипет, Литва, Латвія, Естонія, Палестина, ОН і Чіле: у другому — Японія, Юґославія, Грузія, Росія, Портуґалія, Південна Корея; у третьому — Україна, Сирія, Арґентина, З. Німеччина, Австрія, Швеція; у четвертому — Італія, Еспанія, Китайська Народна Республіка, Мадярщина, Польща, ЮНЕСКО, скандинавська летунська лінія САС,дві великі бари та різні суспільні організації.

Членкині Українсько-Бразилійського Товариства Соборність, Лідія Дніпрова та її сестра Надія Дніпрова прегарно і старанно зорганізували український стенд. Співпрацювали ще дві парафії — католицька Непорочного Зачаття ПДМ і православна св. Володимира.

У цьому році наш стенд стояв під знаком тисячоліття хрищення Руси-України. На головній стіні, під образом Цариці України, висіла гарна хоругва синього кольору із вишитим тризубом. Побіч були роки 988-1988, а під сподом напис „Мілєніо да Украніа Кріста”, тобто тисячоліття християнської України. Дівчата із обох парохій у народних строях пояснювали зацікавленим відвідувачам українського стенду про культуру. історію, географію, релігію нашого народу, роздаючи дуже цікаві праці Лідії Дніпрової та інших авторів. Українські різьби, писанки мали багато покупців. Пані, що варили, пекли і приготовляли напитки та страви теж мали багато покупців.

Серед величезної міжнародної публіки таки тільки фолкльорна група „Київ” здобула найбільший успіх. Танки цієї групи, що складалася із 60 осіб, були довго і грімко оплескувані.

На превелику радість , із понад 40 кандидаток, 18-літня Марція Христина Федоришин-Ґерра була вибрана кралю восьмої Вистави іміґрантів - 1984. Хоча її батько є бразилійцем, але вся їх родина суто українська. Вплив матері зробив те, що мало „чистокровних” наших родин осягнуло. На княжну обрано Марусю Гайдай.

Виставу та Олімпіяду Іміґрантів уже вісім років організує Маріза Барцеллос та полковник Сержіо Борис Барцеллос Боржес, син генерала Антоніо Б.Б. Фільо. що є великими прихильниками української справи.

Санпавлівські бойки у 1985 році бажають включити бойківські експонати до українського стенду. На жаль, у цілій Бразилії немає ані одного строю, ані сорочки чи блюзки із бойківськими мотивами. Оцим звертаємося до усіх краян у Канаді, ЗСА та Европі, щоб нам допомогли порадами та різнорідними матеріялами, висилаючи їх і всю кореспонденцію на адресу: Felomena Procek Cx. P. 10. 84400 - Prudentopolis - PR Brasil, або Boikiwshchyna, Cx. P. 988, 01051 - S. Paulo - SP. Brasil.

Бойко з Бразилії

Королева іміґрантів Марція Христина Федоришин Ґерра і Юрій Рибка, княжна іміґрантів Марія Гайдай і Андрій Ярощук.

Надія Дніпрова, її донька Татіяна і Лідія Дніпрова під час вистави іміґрантів.

Майбутнє...

Закінчення зі ст. 1.

„Свободи” з дня 17-го квітня ц.р. та в ювілейному числі „Нашого Життя” з квітня ц.р., призначеному 100-річчю жіночого руху, дасть підставу до певного перекрою існуючого стану та участі молодого і старшого покоління в зорганізованому українському житті. Окремий запитник переслано для виповнення проводам поодиноких діючих на терені ЗСА українських організацій.

Розуміється, багато залежить від того скільки і як виповнять запитник ті, які його одержали, і чи дасть він справжнє віддзеркалення поглядів громади на питання української ідентичности, активности в громаді та її майбутнього. Зібранням інформацій зі запитників занимається Мирослава Ваньо і вона буде давати вислід того в часі запланованого панелю. Доповідачами в панелі будуть крім неї д-р Олег Воловина, демограф і соціолог з університету у Висконсині, який буде говорити про стан української громади в ЗСА, життьову стопу її та перекрій професій; д-р Іван Головінський із університету Ратґерс, професор психології, буде говорити про ціль української громади, Катерина Чумаченко, директор Українського Крайового Інформаційного Бюра у Вашінґтоні, яка представить можливості контактів з американськими урядовими та іншими чинниками; Наталка Кормелюк, член Виховної Ради Крайової Управи СУМА, яка порушить справу ролі батьків у передачі українського пратріотизму молоді.

Модератором панелю буде д-р Ляриса Онишкевич, професор літератури в Пристонському університеті.

На переведення панелю призначено три години часу в яких перша година буде складатися із доповідей поодиноких панелістів, запитів їм та відповідй. Друга частина призначена на дискусію, яку кожний панеліст буде вести з групою зацікавлених окремо, а в третій годині всі зійдуться знову разом, щоб вислухати підсумування поглядів, та кинення нових ідей, які зроблять поодинокі панеслісти.

Виявивши широкі пляни відносно панелю, гості живо коментували свої погляди та надії, які вони кладуть на цю нову спробу висондувати думки молодого покоління,чому воно у великій кількості обсентується тепер від зорганізованого життя української спільноти. На їхню думку, головна ціль — притягнути молодих українців до громадського життя, а щоб могти це зробити, треба в першу чергу знати властиву причину чому такий стан в громаді і чому молодше покоління проявляє активність в американському житті, а не в українському.

Тому організаторкам так дуже залежить на тому, щоб участь в панелі — і то активну, а не пасивну — взяло якнайбільше число молодих українців, зокрема професіоналістів, яких вони щиро запрошують. Вони надіються, що в широкій та одвертій дискусії можуть виявитися погляди та ідеї, які дадуть можливість на майбутнє поправити чи змінити дотеперішній стиль організаційного життя.

У широкій виміні думок з членами редакції „Свободи” порушено особливо значення висланого запитника, який, поширений на якнайбільші кола української спільноти в ЗСА, може бути причинком до соціологічних студій.

М. Квомо...

Закінчення зі ст. 1.

їни, затіснення співпраці ЗСА із заприязненими країнами, оборонний стан Америки в світі і дозброєння, яке хто знає чи не зупинило передчасної совєтської експансії.

Самозрозуміло,, М. Квомо закликає демократів використати всі можливості і „недотягнення”Уряду Р. Реґена і стати до виборів сконсолідовано. Натяк про консолідацію, відмічують кореспонденти, також не мусить бути випадковим, бо в Демократичній партії не заноситься на єдність і самі провідні демократи побоюються атмосфери на Конвенції. Не треба забувати, що до голосу М. Квомо дуже прислухаються в Крайовому комітеті Демократичної партії.